

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: B e z p o c z t y: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z p o c z t ą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA.

NA GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM dziennym i tygodniowym, i z ROZMAITOŚCIAMI wynosi Na czwarty kwartał 1856 od 1go października do ostatniego grudnia:

na miejscu 3 złr. 45 kr.

z poczta 4 złr. 30 kr.

Należytość (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Nizsza Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Szwecya. — Rosya. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 16. września. Według wykazów urzędowych wpływły do c. k. urzędu obwodowego w Brzeżanach po dzień 31go sierpnia r. b. następujące składki dobroczynne:

a) C. k. przełożony powiatowy w Kozowie złożył z dobrowolnej składki w swoim powiecie na pogorzalców w Nizankowicach 48 złr. 39kr., a na pogorzalców w Dytiatynie 54 złr. 15 kr. m. k.

b) C. k. przełożony powiatu w Podhajcach złożył ze składki w swym powiecie 4 złr. 40 kr. na pogorzalców w Nizankowicach.

ad a) Mianowicie złożyły gminy powiatu Kozowskiego:

	Na pogorzalców:	
	Dytiatyna	Nizankowice
Płucza wielka	3 złr. — kr.	1 złr. 22 kr.
Medowa	1 " 15 "	— " — "
Wymysłówki	1 " 3 "	— " — "
Wiktorówka	1 " — "	1 " — "
Taurów	2 " — "	— " 50 "
Uwsie	3 " 2 "	— " — "
Komarówka	1 " 12 "	— " — "
Chorościec	— " 28 "	— " — "
Teofilówka	1 " 8 "	1 " — "
Telacze	2 " 26 "	2 " — "
Pokropiwna	1 " 13 "	1 " — "
Słobodka	2 " 26 "	1 " 20 "
Szczepanów	1 " 43 "	— " — "
Kalne	6 " — "	1 " 24 1/2 kr.
Dubszcze	2 " — "	— " — "
Płucza mała	2 " 15 "	2 " — "
Helenków	2 " — "	— " — "
Złoczowka	— " 48 "	— " — "
Mołuchów	2 " — "	1 " 43 "
Dmuchańwiec	3 " — "	1 " — "
Budyłów	1 " 30 "	— " — "
Sosnow	3 " 46 "	— " — "
Wybuchów	2 " — "	— " — "
Kozłów	7 " — "	— " — "
W. pani Błońska właścicielka Glinny . . .	5 " — "	— " — "
Wny. Tyszkowski właściciel Kalnego . .	6 " — "	— " — "
Wny Jankowski właściciel Wybudowa . .	15 " — "	— " — "
Wny Miliński właściciel Helenkowa . . .	8 " — "	— " — "

ad b) W powiecie Podhajckim złożyli na pogorzalców Nizankowickich: Urząd parafialny w Nosowie 1 złr.; urząd parafialny w Horozance 2 złr.; gmina Toustobaby 1 złr. 40 kr. m. k.

Sprawy krajowe.

Kraków, 10go września. W krakowskim okręgu administracyjnym w Galicyi i w Wielkiem księstwie krakowskiem sprawdziły c. k. indemnizacyjne komisye powiatowe do końca sierpnia 1856 8625 zameldowań z 266.179 pozycjami.

Całkiem załatwiono 3898 zameldowań co do należytości przypadających do wynagrodzenia z funduszu krajowego w 3738 gminach i przysiołkach z 171.466 obowiązanyi i z kapitałem indemnizacyjnym 25,379.106 złr., a przytem wydano 3661 wyroków.

Obliczono też wynagrodzenie za niesłusznie uiszczone należytości poddańcze w sumie 16.254 złr., tytułem zaś zaległości przy sądzono za czas do 15. maja 1848 28.505 złr.

Dalej załatwiły zupełnie komisye wspomiane w tym samym przeciągu czasu 3491 zameldowań względem wynagrodzenia i spłacenia tych należytości ze strony obowiązanych, które na ich korzyść zniesione zostały, a to w 2637 gminach i przysiołkach, i uwolniono od ciężarów poddańczych w tych gminach 48.631 obowiązanych z kapitałem indemnizacyjnym w sumie 2,555.185 złr.

W zaległościach dziesięciny obliczono 310.664 złr., przyczem wydano 48.631 wyroków indywidualnych i dla gmin szczególnych, i sporządzono 15.159 specjalnych wykazów zaległości i 1777 wykazów głównych.

Z kapitału przysądzonego uprawnionym do otrzymania indemnizacji przez c. k. powiatowe komisye indemnizacyjne w pierwszej instancyi w sumie 27.934.291 złr. przypada za miesiąc sierpień 1856 713.606 złr.

Ze strony c. k. ministeryalnej komisji indemnizacyjnej przysądzono do wynagrodzenia stanowczo w drugiej instancyi w czasie do końca sierpnia 1856:

a) w zaliczkach na kapitał z zastrzeżeniem sądowego przyznania 3,828.000 złr.

b) Tytułem zaliczki na renty w obligacyach na dług państwa 3,680.830 złr. i

c) na rachunek kapitału indemnizacyjnego i wykupna 26,618.393 złr., a nakoniec

d) w zaległościach do 15. maja 1848 25.361 złr., i w zaległościach dziesięciny 249.023 złr.

Z przysądzonego kapitału wypada na miesiąc sierpień 1856 711.856 złr.

Liczba obowiązujących w tej mierze wyroków wynosi 3425 a mianowicie względem należytości poddańczych w 3532 gminach i przysiołkach z 157.657 obowiązanyi, jakoteż 41.568 wyroków co do słusznego wynagrodzenia i spłacenia powinności zniesionych w 2342 gminach i przysiołkach z 41.568 zobowiązanyi.

C. k. dyrekcyja funduszków indemnizacyjnych zaasygnowała:

a) w zaliczkach na kapitał i renty dla 1255 uprawnionych 5,432.760 złr.

b) w przynależnych zaległościach rent po dokonaniem obliczenia dla 966 uprawnionych 1,490.596 złr., nakoniec

c) tytułem reszty kwoty kapitałowej dla 411 uprawnionych 4,578.875 złr., a przeto razem 11.502.231 złr. w czasie do końca sierpnia 1856, z której to sumy wypłaciły c. k. kasy funduszków indemnizacyjnych stronom przynależnym 10,958.240 złr. w 13.889 obligacyach na dług państwa i 88.958 złr. w gotówce.

(Mianowania. — Losowania obligów. — Wykazy bankowe. — Nowiny dworu. — Baron Budberg przybył. — Zgromadzenie badaczów natury. — Baron Hübner do Neapolu. — Przedsiębiorstwa krajowe.)

Wiedeń, 16. września. Ministeryum handlu potwierdziło wybór p. Józefa Breuera prezydentem, a p. Karola Pietzsch wiceprezydentem izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

— C. k. ministeryum finansów ogłasza, że znajdujące się w obiegu nieprzeznaczone do losowania (węgierskie) drobne pieniądze papierowe wynosiły z końcem sierpnia r. b. 7,028.225 złr.

— Dnia 1. października r. b. o godzinie 10tej przed południem odbędzie się w przeznaczonym na to lokalu w Wiedniu trzecie losowanie obligacyi Wiedeńsko-Głognickiej kolei żelaznej i zaraz po tem ciągnięciu czwarte losowanie wygrywających numerów obligów pożyczki loteryjnej z dnia 4. marca 1854.

— Jego cesarzowicz. Mość arcyksiążę Ferdynand Maksymilian przybył dnia 11. b. m. rano paroplywem „Vulcano“ z Tryestu do Wenecyi, z kąd koleją żelazną odjechał do Strą w odwiedziny do Cesarzowiy Maryi Anny. Powróciwszy do Wenecyi wysiadł w pałacu

cesarskim. — Rosyjski ambasador baron Budberg i Ban Kroacyi Fzm. hr. Jelaczy przybyli dnia 15. b. m. do Wiednia — Zgromadzenie badaczy natury w Wiedniu będzie liczne. Do dnia 15go przybyło do Wiednia 700 uczonych z prowincyi a 300 z zagranicy.

— C. k. poseł austriacki, baron Hübner, zwiedził według doniesienia gazety tryestyńskiej Korfu, Prewezę i Brindisi, zkad po krótkim pobycie udał się 6. b. m. do *Neapolu*.

Augsburgska Gazeta powszechna podaje następująca wiadomość z Wiednia: Towarzystwo wschodnio-galicyskiej kolei żelaznej (Karola Ludwika) uzyskało pozwolenie wydobywania węgla kamiennego z bogatych kopalni pod Podhorcami w Złoczowskim i pod Kosowem w Kołomyjskim obwodzie. Uzyskaniem tej koncesyi towarzystwo nie tylko zabezpieczyło dostatek materyału na opał lokomotywów kolei żelaznej, ale przy wielkiem bogactwie owych pokładów będzie mogło dostawiać węgle do Lwowa. Według zdania znawców mają przytem pokłady węgla pod Podhorcami i Kosowem nierównie być lepsze od pokładów pod Skwarzawą. Zarazem wysłała rada administracyjna zdolnego inżyniera obeznanego z miejscowemi stosunkami nad San, by sprawdziwszy stan tej rzeki podał środki do uchylenia przeszkód stojących na zawadzie żegludze parowej na tej rzece. Zamierzono połączenie Sanu z Wisłą i z Baltykiem ułatwiłoby nie tylko tani dowóz budulca pod kolej ale pomnożyłoby z czasem znacznie dochód samej kolei. Technicy wystąpi do wytknięcia i niwelowania szlaku z Przemyśla na Lwów do Brodów przybyli już na miejsce i rozpoczęli swą czynność.

Ameryka.

(Oprawa wódw po Cesarzu w Hajcie.)

Dziennik *Feuille du Commerce* z **Port-au-Prince** z 9go sierpnia ogłasza dekret, stanowiący o losie i stanowisku Cesarzowej w razie owdowienia. Podług tego pobierałaby Cesarzowa roczną pensję 50.000 gurdów, i przysłużyłaby jej te same wojskowe, cywilne i religijne honory, jakich teraz używa.

Hiszpania.

(Depesza z 11. września.)

Depesza z **Madrytu** z 11. września donosi: „Gazeta madrycka ogłasza dekret potwierdzający dymisyę pana Escalante z posady posta w Washingtonie. — Rozkaz królewski ogranicza nadzwyczajne pełnomocnictwa na ważne wypadki. — Dochody skarbu wpływają bardzo regularnie.“

Francya.

(Znizenie cła od żywności. — Wykaz banku. — Wyścigi konne. — Zamak wersalski. — Odwiedziny cesarskie w San Sebastian. — Wiadomości bieżące. — Eskadra ewolucyjna z powrotem. — Nagrody poetom biskajskim. — Pielgrzymi do ziemi świętej.)

Paryż, 12. września. Dekret w *Monitorze* przydłuża termin dozwolonego znizenia cła od rozmaitych artykułów żywności aż do 31. grudnia 1857. — Podług miesięcznego wykazu zmniejszył się zapas gotówki banku francuskiego (wynoszący teraz 235⁴/₅ milionów) o 9¹/₂, obieg banknotów (teraz 620¹/₂ mil.) o 19 a portfeil o 23 milionów, bieżący zaś rachunek skarbu powiększył się o 16¹/₂ milionów. — *Monitor* ogłasza program wyścigów konnych, które mają się odbyć 12., 16. i 19go października na polu marsowem. Nagród będzie 14, między temi cztery cesarskich, dwie po 14.000 a dwie po 6000 franków; najniższa nagroda wynosi 2000 franków. — Wieś Montreuil, sławna z hodowania brzoskwiń, dostarcza podług obliczenia *Monitora* przez jedno lato do 14 milionów sztuk brzoskwiń na targowicę paryską. — W zamku wersalskim pracują gorliwie, a nawet przeniesiono gdzieindziej część muzeum, by przygotować wygodne pomieszkanie dla Cesarza i Cesarzowy, którzy odtąd będą regularnie przepędzać w nim część roku. Turecki książę Vogorides, którego wyprawiono tu z misją odnoszącą się do sprawy księstw naddunajskich, odjechał w tej samej sprawie do Londynu.

Na dniu 9. września zarzuciły „Newton“ i „Pelican“ kotwice przy wili Eugenii, i wysłana szalupa przewiozła na ich pokład Ich Mość Cesarstwo ze swiątą i trzydzieści kilka zaproszonych gości. Około godziny 4tej przybył „Newton“ do San Sebastian, gdzie Ich Mość Cesarstwo natychmiast wylądowali. Podług półurzędowych dzienników niespodziewał się nikt w San Sebastian przybycia Ich Ces. Mości. Mimo to jednak powitał ich zaraz na wstępie niezmierny tłum ludu okrzykami radości. Cesarz i Cesarzowa zwiedzali kościół Santa Maria, cytadelę i ratusz, gdzie podawano im chłodniki. Co się tyczy usposobienia ludności w San Sebastian powiada jeden z dzienników półurzędowych: „Uderzono w dzwony, wielkie działa kasztelu grzmiąły, a lud głęboko wzruszony, zdawał się przyjmować jednego z największych królów Kastylji; zdawało się, że huczniemi okrzykami swemi: „Niech żyje Cesarz!“ chciał godnemu dziedzicowi największego imienia nowożytności wyrazić dawne tradycye, i tę niezmienną miłość, jaką naród hiszpański zachowuje dla dawnych swych Monarchów. Cesarz spokojny i poważny, spoglądał z uszczęśliwieniem na tłumy ludu, które cisnęły się około niego. Cesarzowe uszczęśliwiała widocznie to przyjęcie pełne uniesienia, jakie ziomkowie jej przygotowali dostojnemu jej małżonkowi. Wszystkie władze towarzyszyły bez ustanku Ich MM. Cesarstwu. W chwili ich odjazdu uformowały wojska szpaler. Ich Ces. MM. opuścili zatokę o godzinie 7¹/₂ śród huku dział. Dzień ten stanowić będzie epokę w rocznikach miasta San Sebastian. Świadczy on, jaka jest wspólność dziejów i interesów, jednoczących ludy, które mieszkają po

obu stronach Pyreneów. Powrót Ich MM. Cesarstwa odbył się szczęśliwie. Podczas lądowania w Biaritzy było całe wybrzeże oświetlone ogniem bengalskim.

— Pierwsza dywizya eskadry popisowej pod wodzą wiceadmirała Tréhouart zawinęła z powrotem z wysp hyeryjskich dnia 4go września pod Tulonem. — Bank francuski obwieszcza, że na przyszłość eskomtowac będzie także i weksle przypadające do wypłaty w Arras. — Poseł angielski, lord Cowley, odjechał do Saint Leu. Podczas tegorocznej uroczystości w Urrugue rozdawać będzie książę Ludwik Lucyan Bonaparte nagrody autorom poezyi biskajskich; prócz tego wyznaczył książę nagrodę jednej uncyi złota dla najlepszego improwizatora biskajskiego. Zeszłej niedzieli odwiedził książę grób Axular'a, uczonego filozofa chrześciańskiego, autora dzieła „Guero ca guero.“ Książę ma zamiar kazać piękniejszy i okazałszy wzniesić dlań grobowiec. — Hiszpański jenerał *Gurca*, któremu oznaczono pierwotnie Tours na miejsce siedziby, otrzymał teraz pozwolenie zamieszkania w Bordeaux. — Pielgrzymi do ziemi świętej, którzy dnia 21 sierpnia odплыли z Marsylii na pokładzie okretu „Tamise“, zawinęli szczęśliwie do zatoki w Cité la Valette. — Rezydent z Honduras, który w Londynie miał udział w negocyacjach między tem państwem i Anglią, przybył do Paryża.

Szwajcarya.

(Program spraw pod obrady na przyszłym zgromadzeniu.)

Na przyszłym zgromadzeniu związkowem (dnia 15. września) przyjść mają następujące sprawy pod obrady: 1) Projekt ustawy względem kosztów sądownictwa związkowego; 2) sprawozdanie i propozycya rady związkowej względem prawnych stosunków żydostwa; 3) sprawozdanie i propozycya rady związkowej względem zaprowadzenia nowych karabinów dla strzelców; 4) sprawozdanie i propozycya rady związkowej względem zachodzących między Fryburgiem i Waadt nieporozumień co do zachodniej kolei żelaznej; 5) prośba o koncesye przymusową na kolej „Verrieres“ między Iverdon i Vaumarcus; 6) sprawozdanie i propozycya rady związkowej względem poprowadzenia kolei żelaznej przez Elsgau itd.

Włochy.

(Przegląd więzień rzymskich. — Konzulat holenderski.)

Dnia 14. b. m. odbyła się w największym więzieniu rzymskiem, gdzie potąd jeszcze przytrzymują zawikłanych w procesie — zwykła w miesiącu sierpniu „*visita generale ed anche graciosa*.“ Komisya złożona z najznakomitszych sędziów i duchownych słuha prośb i skarg każdego w szczególności więźnia, i gdzie może, tam ulgę przynosi. Podczas tych odwiedzin znajdowało się w nowem więzieniu 332 osob (32 kobiet i 300 mężczyzn), z których nierównie większa część siedzi za kradzież i przechowywanie rzeczy kradzionych.

Nowe ministeryum holenderskie postanowiło zgodnie z ogłoszonym programem swoim znieść posadę posta królewskiego w Rzymie, a natomiast utrzymywać tylko konzula zwyczajnego. Po zgonie hrabi Augusta Liedekerke-Beaufort, obywatela belgijskiego w służbie holenderskiej, podupadła nieco godność reprezentacyi dyplomatycznej tego królestwa; hrabia Liedekerke był od roku 1832 postem nadzwyczajnym i pełnomocnym ministrem, gdy tymczasem terażniejszy minister królewski Paweł Duchatel jest tylko prowizorycznie instalowany. Teraz chcą się jeszcze dalej posunąć, jakby w odwet za przywrócenie episkopatu katolickiego.

Szwecya.

(Wicekról wyjeżdża do Kopenhagi. — Podróż księcia Napoleona.)

Christiania, 9. września. Jego królewicz. Mości wicekról odjedzie w sobotę (13. b. m.) dla oddania wizyty Królowi Danii okretem parowym „Louise“ do Kopenhagi. Podług dzienników duńskich zabawi wicekról 8 dni w Kopenhadze.

— Książę Napoleon, znajdujący się zawsze jeszcze na pokładzie fregaty „Reine Hortense“, nie zaś w zamku, gdzie go oczekiwano, zwiedzał 2. b. m. w towarzystwie wicekróla następcy tronu twierdzę z arsenałem i warsztaty wojskowe. Oddział piechoty i artylerji odbywał w przytomności jego manewrę na placu fortecznym. W południe zwiedzał gabinety naukowe i bibliotekę uniwersytetu.

Gothenburg, 6. września. Wczoraj w południe przybyła tu z Christianii korweta parowa należąca do eskadry księcia Napoleona. Podług nadesłanej tu wiadomości telegraficznej opuścił sam książę Napoleon wczoraj (5.) wieczór Christianię na paropływie „Reine Hortense“, i oczekują go tu dziś po południu. Wieczór przepędzi u starosty krajowego radcy państwa, Fahraeus, a jutro o godzinie 5. zrana odplynie kanałem na pokładzie paropływu „Thomas Talford.“

Rosya.

(Podróż hrabi Medem. — Uroczystość koronacyjna w Petersburgu. — Nowe rozporządzenia w administracyi. — Nabożeństwo w Sebastopolu. — Potwierdzenie przywilejów miastom nadbaltyckim. — Regulacya armii kaukaskiej.)

Petersburg, 6. i 7. września. Były rosyjski ambasador przy dworze brazylijskim, hrabia Medem, udał się w lipcu w zamierzoną oddawna podróż do Panamy i Kalifornii; później ma zamiar udać się do Japonii.

Gdy dziś (7.) zrana, zebrało się w kościołach duchowieństwo, władze wojskowe i cywilne, jako też szlachta i stan kupiecki na nabożeństwo, które miało się odprawić na cześć uroczystości koronacyjnej w Moskwie, nadeszła o godzinie 9. telegraficzna wiadomość o rozpoczęciu ceremonii. Natychmiast rozpoczęła się liturgia wśród huku dział i na twierdzy Piotra-Pawła wywieszono białe bandery. Po nabożeństwie, gdy nadeszła wiadomość o ukończeniu ceremonii w Moskwie, nastąpiły gratulacje, wielka parada wojskowa i lud przechadzał się z radościami okrzykami po ulicach. Dziś wieczór jest miasto wspaniale oświetlone. Jutro odbędzie się bal w wielkim teatrze. Zawsze jeszcze obiega pogłoska, że Cesarz Alexander przybędzie tu 11. września, w dzień Śtego Alexandra Newskiego. Na przyjęcie ukoronowanej pary cesarskiej, kazała szlachta gubernii petersburskiej i miasta sporządzić podług rysunku profesora Petzolda przepyszną tacę i solniczkę ze złota u fabrykanta Sasikowa. Na środku tacy znajduje się podwójny krzyż grecki a nad nim przedstawiony jest św. Alexander Newski jak w chwili pojawienia się inwazyjnych wojsk szwedzkich nad Newą, wychodząc z kościoła św. Zofii zachęca małą rzeszę zbrojnych, zebranych na przedce temi słowy: „Nie za siłą zbrojną, lecz za prawem jest Bóg!“ Obraz ten otacza sławiański napis: „Namaszczonemu od Boga Cesarzowi i Panu, Aleksandrowi Nikołajewiczowi wierna szlachta gubernii petersburskiej 1856.“ Dalej następują słowa pisma świętego: „Opasz twe biodra mieczem“ i t. d. i lata 1818 (narodzenie), 1834 (pełnoletność), 1840 (zaślubiny) i 1856 (koronacja Cesarza). Brzeg zdobią cyfry Ich MM. Cesarstwa, cesarska korona i inne godła ze srebra, emalii i złota. Na solniczce w guście piętnastego wieku z herbem gubernii petersburskiej znajduje się napis: „Wy jesteście światłem świata, wy jesteście solą ziemi.“

— Uwolnieni od ciężkich robót zbrodniarze mają być na przyszłość używani w fabryce żelaznej Mikołaja, nie zaś jak dotąd wysyłani na osiedlenie do Syberyi. Podług innego rozporządzenia Cesarza mają być przydzielani do dóbr koronnych bez wynagrodzenia właściciela chłopci w zakaukaskiej ziemi, jeśli bezprawnie sprzedani zostali i bez przepisanych formalności przeszli w posiadanie innych panów.

Z **Sebastopola** donoszą dziennikowi *N. Pr. Ztg.* z 3go września: W niedzielę odprawiliśmy pierwsze nabożeństwo w południowej części Sebastopola. W nieskończonym jeszcze kościele admiralicyi, jedynym, którego niezniszczyły kule nieprzyjacielskie i przed ołtarzem zabranym z zatopionego okrętu „Wielki książę Konstantyn“, zebrało się grono nabożnych. Po nabożeństwie była parada. — Ekwipaż floty, zebrane tu w liczbie 3000 ludzi, pracowały z taką gorliwością nad oczyszczeniem zatoki, że do dziś wydobyliśmy już z głębi morza fregatę parową „Chersones“ i okręta transportowe „Reni“, „Laba“ i „Pрут“ i zatopione niegdyś okręta stoją już znowu na kotwicy.“

— Gubernator wojenny w Rydze i generał-gubernator w Inflantach, Estlandyi i w Kurlandyi, generał-adjutant książę Suwarów przedłożył J. M. Cesarzowi prośbę za pośrednictwem ministra spraw wewnętrznych względem potwierdzenia przywilejów miastom Rygi, Rewlu, Dorpatu i Pernawy. J. M. Cesarz przyzwolił nie tylko na tę prośbę, lecz nadto rozciągnął łaskę tę i do innych miast prowincyi nadbaltyckich, a generał-adjutant Suwarow otrzymał w tym względzie reskrypt następujący:

„Na przedłożoną Mi przez ministra spraw wewnętrznych najniższą prośbę niektórych miast w Inflantach i Estlandyi podpisałem według dawnego zwyczaju przywileje nadane miastom Rydze, Rewlu, Dorpatu i Pernawy i rozkazuję Wam zawiadomić komuny tak tych miast wymienionych, jak też i innych zarządowi Waszemu powierzonych, że potwierdzam wszystkie istniejące tam urzędnictwa i instytucje do księgi miejskich ustaw wciągnięte, jak niemniej i te, któreby na przyszłość jeszcze do zbioru tego przyjęte były, a to na mocy ukazu ś. p. ukochanego Ojca Mojego wydanego dnia 1. (13) lipca 1845. Spodziewam się przy tem, że miasta prowincyi nadbaltyckich w utrzymaniu swych dawniejszych praw i przywilejów zgodnych z powszechnymi ustawami i instytucjami państwa dźwigać się będą i nadal w należytych porządku, obyczajności i w dobrym byciu. Zostają Wam zawsze życzliwy. *Alexander.*“

Dnia 28. z. m. wydał J. M. Cesarz rozkaz dzienny, którym uregulowano nowy podział całej armii kaukaskiej po wcieleniu kilku pułków nowych. Książę Gagaryn, który odznaczył się przy szturmie na Kars, mianowany został gubernatorem Kutaidy. Posadę tę piastował on raz już przed rozpoczęciem wojny i która stała się teraz tem ważniejszą, zwłaszcza że po powtórnej zajęciu linii nadbrzeżnej idzie oraz i o zawojowanie Abchazów.

Turcyja.

(Papier ścieplowy. — Adres mieszkańców Kandyi. — Pielgrzymi rosyjscy. — Ochrona katolikom. — Regulacja granicy besarabskiej. — Reformy.)

Wiadomości z **Konstantynopola** pod dniem 1. b. m. donoszą: Porta ponowiła rozkaz względem użycia ścieplowego papieru na dokumenta urzędowe i t. d.

Journal de Constantinople ogłosił dziękczynny adres chrześcijańskiej ludności Kandyi do Sułtana za przeznaczone dla niej na budowę kościoła 100.000 piastrow.

Rosyjski poseł, pan Buteniew, oddał wizytę znajdującym się w Pera szefom różnych poselstw.

Bardzo wielu pielgrzymów rosyjskich przybyło do Konstantynopola.

Z **Skutar** piszą do *Zagrabskiej Gazety* pod dniem 1go września:

Ledwo że tu przybyły pierwsze bataliony wojska ekspedycyjnego, już zaczynają wymierzać karę za gwałty na katolikach popełnione. Dziś wyszedł dekret wysokiej Partii, którym muzułmanów tego miasta skazano na zapłacenie 300.000 piastrow za wyrządzoną w kościele i seminaryum szkodę; oprócz tego przesiedlono do Azji piętnaście najniebezpieczniejszych rodzin tureckich. Z tego powodu panuje tu wielkie wzburzenie, dlatego odłożono wykonanie wyroków aż do przybycia całego korpusu.

Z **Galaczu** piszą do *Corriere Italiano* z 1. września: „Dziś zaczynają wbijać słupy dla oznaczenia linii, która ma stanowić nową granicę besarabską. Tak postanowiła na dniu 22. sierpnia obradująca w Akiermanie komisya do uregulowania granicy.“

Z **Prewezy** donoszą dziennikowi *Oss. Triest.* z 2. b. m., że na mocy Hat-Humajum nie pobierano już tam pogłównego od Rajów, ale za to musieli złożyć 90.000 piastrow jako okup za 18 rekrutów, a w Arta 390.000 piastrow za 78 rekrutów.

Azya.

(Poczta zamorska. — Wiadomości z Bombaju.)

Wiadomości z Bombaju sięgają po dzień 12. sierpnia. Z naczelnikami zbójceckich szczeptów na północno-zachodniej granicy Pendzabu, mianowicie z Saadut Chanem i z szefami Momunów toczą się układy, które zapewne przywiodą do traktatu pokoju i zapobiegną ustawicznemu zaburzeniu pokoju i napadom na granicy.

Audh jest teraz całkiem spokojny i znacznie będą zmniejszone stojące tam wojska. Detronizowany król mieszka w pobliżu Kalkuty a dawniejszy jego minister otrzymał teraz pozwolenie udać się do niego.

W Hyderabadzie odbędzie się w listopadzie wystawa wyrobów przenysłowych w okręgu Nizamu, na co minister Nizamu przeznaczył 20.000 rupiów.

Z Rangun donoszą bliższe szczegóły o zamordowaniu księcia Birmanów. Książę dla uniknięcia prześladowań ze strony brata, terazniejszego króla, schronił się z Amerapury do Rangun pod opieką angielską. Od dzieciństwa unikał i krył się, by ująć losu swego ojca, którego również zamordowano; ale nie uszedł śmierci i w nowym przytułku swoim; banda zbójcka napadła na dóm, w którym mieszkał, i pozabijała wszystkich. Schwymano złoczyńców i okaże się wkrótce, czyli tej zbrodni tylko oni sami są winni.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 17. września. Jego Ces. [królewska Apost. Mość najwyższem postanowieniem z dnia 10. b. m. raczył Wiceprezydentowi Namiestnictwa Lwowskiego *Józefowi Kalchberg* w najłaskawszem uznaniu jego zakomitych zasług w ogóle, a mianowicie czynności jego w przeprowadzeniu poruczonych mu spraw uwolnienia gruntu od ciężarów w Lwowskim okręgu administracyjnym, nadać Swoją żelaznej korony drugiej klasy z uwolnieniem od taksy.

Wiedeń, 16. września. Zgromadzenie badaczów natury zajął dziś o godzinie 10. przed południem w wielkiej sali ratuszowej uroczyste swe posiedzenia.

Paryż, 16. kwietnia. *Monitor* donosi, że książę Adalbert Bawarski i Infantka dnia 15. b. m. odjechali z Biarritz do Paryża.

Z **Madrytu** donoszą pod dniem 15. b. m., że hrabia Benkendorf przyjeżdża do Madrytu uwiadomić dwór hiszpański o wstąpieniu na tron Cesarza Alexandra.

Dziennik *Constitutionnel* donosi, że baron Hübner dnia 6. b. m. przybył do Neapolu.

Turyń, 14. września. Minister-rezydent w Konstantynopolu Cavaliere Mossi otrzymał na własne żądanie dymisyę, a generał Durando mianowany został nadzwyczajnym ambasadorem i pełnomocnym ministrem w Turcyi.

Dziennik *Nord* podaje o cesarskim manifeście wydanym po koronacji następujące szczegóły: 1) Nadanie medalu cywilnego i wojskowego w upominku wszystkim, którzy pośrednio lub bezpośrednio mieli udział w wojnie. 2) Wstrzymanie rekrutacji w całym państwie przez cztery lata. 3) Uregulowanie podatku pogłównego. 4) Opuszczenie zaległych kontrybucyi w ogółowej sumie 24 milionów. 5) Cesarz ułaskawia skazanych za przestępstwa polityczne z lat 1826 i 1831. 6) Żydzi w całym państwie uwolnieni są od osobnych ciężarów rekrutacji. 7) Dzieci wojskowych wychowane kosztem państwa, które dotychczas wcielone były do armii z przeznaczeniem do służby wojskowej, oddane będą rodzicom.

Najważniejsze ceremonie koronacji, tak kończy depeza, są ukończone. Pogoda się zmieniła na słotę.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Stanisławowskim.)

Stanisławów, 11. września. Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne cerealiów i innych artykułów, jakie były w *sierpniu* na targowicach w Bohorodczanach, Buczaczu, Haliczu, Manasterzyskach, Nadworny, Stanisławowie i Tłumaczu: korzec pszenicy 10r.42kr.—10r.—11r.12kr.—10r.24kr.—10r.—10r.57kr.—11r.30kr.; żyta 7r.7kr.—6r.4k.—7r.6k.—6r.24k.—6r.24k.—6r.18k.—6r.30kr.; jęczmienia 4r.40k.—4r.—0—4r.48k.—4r.57kr.—5r.30kr.—5r.30kr.; owsa 3r.30kr.—3r.24kr.—2r.48kr.—3r.12kr.—3r.7kr.—3r.36kr.—2r.42kr.; hreczki 5r.15kr.—5r.8kr.—0—5r.12k.—0—0—5r.;

kukurudzy 5r.22k.—6r.—6r.48kr.—6r.—6r.7kr.—5r.42kr.—5r.30kr.; ziemniaków 1r.41kr.—2r.10kr.—0—2r.54kr.—0—3r.50kr.—0. Cetrnar siana 1r.45kr.—2r.30kr.—1r.12kr.—1r.—50k.—1r.8k.—1r.36k.; wełny w Stanisławowie 60r. Sąg drzewa twardego 8r.30k.—6r.—7r.30kr.—7r.12kr.—6r.—7r.24kr.—15r., miękkiego 5r.30kr.—5r.—6r.—4r.48kr.—2r.24kr.—5r.34kr.—13r. Funt mięsa wołowego 6²/₅kr.—5²/₅kr.—6kr.—6kr.—4²/₅kr.—4kr.—6kr. Garniec okowity 2r.—2r.—1r.8kr.—2r.—2r.12kr.—1r.—1r.6kr. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 18. września.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	4	47	4	50
Dukat cesarski	4	52	4	55
Półimperyal zł. rosyjski	8	23	8	26
Rubel srebrny rosyjski	1	37 ¹ / ₂	1	38 ¹ / ₂
Talar pruski	1	30 ¹ / ₂	1	32
Polski kurant i pięcioczołówka	1	11	1	12
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	80	5	80	30
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne } bez kuponów	76	30	76	57
58 ⁸ Pożyczka narodowa	83	56	84	40

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 15. września.

		w przecięciu
Obligacje długu państwa	5% za sto 83 ¹ / ₄ 3/8	83 ⁵ / ₁₆
detto pożyczki narod.	5% " 85 ¹ / ₈ 3/16	85 ¹ / ₈
detto z r. 1851 serya B.	5% " —	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5% " —	—
Obligacje długu państwa	4 ¹ / ₂ " —	—
detto	4% " —	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4% " —	—
detto	3% " —	—
detto	2 ¹ / ₂ " —	—
Pożyczka z losami z r. 1834	" —	—
detto z r. 1839	128 ¹ / ₈ 1/2	128 ¹ / ₈
detto z r. 1854	109	109
Obl. wiedz. miejskiego banku	2 ¹ / ₂ " —	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5% " —	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5% 86 ¹ / ₂	86 ¹ / ₂
detto galicyjskie i węgierskie	5% 76 ¹ / ₂ 77 ¹ / ₄	77
detto krajów koron.	5% —	—
Akeye bankowe	1078 1076	1077
Akeye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.	—	—
Akeye e. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem. 384 ¹ / ₂ 385 ³ / ₄	—	385 ¹ / ₄
Akeye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr. 2762 ¹ / ₂ 2765	—	2765
Akeye kolei żel. Głognickiej na 500 złr.	—	—
Akeye kolei żel. Edynburgskiej na 200 złr.	—	—
Akc. kol. Budziń.-Lincko-Gmundz. na 250 złr.	—	—
Akeye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr. 575 572	—	572
Akeye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr. 443 ³ / ₄	—	443 ³ / ₄
Galic. listy zastawne po 4% na 100 złr.	—	—
Renty Como	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

Dnia 15. września.

		w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	— l.	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	104 ¹ / ₈ 103 ³ / ₄ 104 l.	104 uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 ¹ / ₂ fl. 103 ³ / ₈ 103	—	103 ¹ / ₈ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	119 ³ / ₄	119 ³ / ₄ 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	76 ³ / ₄ 1/2	76 ³ / ₄ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	2 m.
Liwna za 300 lire toskań.	—	2 m.
London za 1 funt. sztrl.	10—7 7 ¹ / ₂ l.	10—7 ¹ / ₂ 3 m.
Lyon za 300 franków	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	102 ³ / ₄	102 ³ / ₄ 2 m.
Marsylia za 300 franków	120 ¹ / ₂ 1/2 l.	120 ¹ / ₂ 2 m.
Paryż za 300 franków	120 ³ / ₄ 6/8 3/4 l.	120 ³ / ₄ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	260	260 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	T. S.
Cesarские dukaty	8 ¹ / ₄ 1/8	8 ¹ / ₈ Agio.
Dukaty al mareo	—	— Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 16. września o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 85 — 85¹/₁₆. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 90. — 91. Lomb. wen. pożyczki z 5% 92¹/₂ — 93. Obligacje długu państwa 5% 83 — 83¹/₄, detto 4¹/₂ 72¹/₂ — 72³/₄, detto 4% 65¹/₂ — 65³/₄, detto 3% 50 — 50¹/₄. detto 2¹/₂ 41¹/₂ — 41³/₄, detto 1% 16¹/₂ — 16³/₄. Oblig. Głogn. z wypłatą 5% 95 — 96. Detto Odenburgs. z wypł. 5% 93 — 94. Detto Peszt. 4% 93 — 94. Detto Medyol. 4% 92¹/₂ — 93. Obligacje indemn. niższ. austr. 5% 86 — 86¹/₂. Galic. i węgier. 5% 77¹/₄ — 77¹/₂. Detto innych krajów koron. 81 — 82. Obl. bank. 2¹/₂ 61¹/₂ — 62. Pożyczka loter. z r. 1834 256 — 257. Detto z r. 1839 128¹/₈ — 128³/₈. Detto z r. 1854 108³/₄ — 109. Renty Como 14 — 14¹/₄. Galic. list. zastawne 4% 80 — 81. Póln. Oblig. Prior. 5% 86¹/₂ — 87. Głognickie 5% 81 — 82. Obligacje Dun. żeglugi par. 5% 84 — 85. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 89 — 90. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 275 frank. za szt. 116¹/₂ — 117. Akeyi bank. narodowego 1076 — 1077. Akeye e. k. uprzyw. towarzystwa kred. 381¹/₂ — 381³/₄. Akeye niż. austr. tow. eskomp. 118¹/₂ — 118³/₄. Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 260 — 262. Detto póln. kolei 276¹/₂ — 276³/₄. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 352¹/₄ — 352¹/₂. Detto tow. żegl. parowej 573 — 575. Detto 18. wydania 562 — 564. Detto Lloyda 445 — 446. Peszt. mostu łańcuch. 78 — 79. Akeye mlyna parowego wiedz. 89 — 90. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 20 — 21. Detto 2. wydania 35 — 36. Esterhazego losy 40 złr. 73 — 73¹/₄. Windischgrätz losy 24³/₈ — 24³/₄. Waldsteina losy 24³/₈ — 25. Keglevicha losy 11¹/₂ — 11³/₄. Ks. Salma losy 39¹/₄ — 39¹/₂. St. Genois 38 — 38¹/₂. Palfego losy 37 — 37¹/₄. Clarego 39¹/₄ — 39¹/₂. Amsterdam 2 m. 86³/₄. — Augsburg Uso 104¹/₈. — Bukareszt 31 T. 262. — Konstantynopol 31 T. — Frankfurt 3 m. 103³/₈. — Hamburg 2 m. 76³/₄. — Liwna 2 m. 103³/₄ l. — Londyn 3 m. 10.7¹/₂. — Medyolan 2 m. 103. — Paryż 2 m. 120³/₄. — Cesarских ważnych dukatów agio 8 — 8¹/₈. — Napoleondor 8 6¹/₂ — 8 7. Angielskie Sover. 10 12 — 10 13. — Imperyal ros. 8 23. — 8 24.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 18. września.

Oblig. długu państwa 5% 83; 4¹/₂ —; 4% —; 4% z r. 1850 —. 3% —; 2¹/₂ —. Losowane obligacje 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 127³/₈. Wiedz. miejsko bank —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akeye bank. 1070. Akeye kolei póln. 2735. Głognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej —. Lloyd 452¹/₂. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akeye niższo-austr. Towarzystwa eskompłowego a 500 złr. 585 złr. Amsterdam 1. 2 m. —. Augsburg 105¹/₄ 3 m. Genua — 1. 2 m. Frankfurt 104¹/₂ 2 m. Hamburg 77⁵/₈ 2 m. Liwna — 1. 2 m. Londyn 10 — 15. 2 m. Medyolan 103⁷/₈. Marsylia 121⁵/₄. Paryż 122. Bukareszt 260. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 8⁵/₈. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. 77³/₈. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 108¹/₂. Pożyczka narodowa 84¹⁸/₁₆. C. k. austr. akeye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. — fr. Akeye e. k. uprzywil. zakładu kredyt. 377³/₄. Hypotekar. listy zastawne 99⁵/₈. Akeye zachodniej kolei żelaznej 215¹/₂.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. września.

PP. Skrochowski Mar., ze Stanisławowa. — Szczepański Józef, ze Złoczowa. — Zabielski Jan, ze Złoczowa. — Przysiecki Mar., ze Żółkwi. — Gli-xelli Teodor, z Glinian. — Batowski Aleks., z Kutikowa. — Stanek Wen., z Brzeżan. — Jabłonowski Lud., z Tarnopola. — Bocheński Józef, z Krakowa. — Bielski Stan., z Rychcic.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. września.

Ks. Sapieha Leon, do Dembicy. — Hr. Mier Hen., do Dembicy. — PP. Dr. Dylewski, do Stanisławowa. — Bartmański Józef, do Tadania. — Winnicki Tytus, do Nowosiółek. — Kriegshaber Alojzy, do Gajów. — Weydner Winc., do Dembicy. — Kratter, e. k. radzca dworu, do Bartatowa. — Amolowicz, e. k. major, do Dembicy. — Pajęczkowski Mar., do Sambora. — Rylski Winc., do Zagórze. — Ulaniecki Kwir., do Dobromila.

KRONIKA.

Na dniu 18go września odbędzie się w c. k. nadwornym teatrze opery Theatre paré na cześć zgromadzenia badaczy natury, przyczem prócz 1go aktu Don Juana przedstawią e. k. nadworni artyści dramatyczni jakąś komedye niemiecką. Członkom i uczestnikom zgromadzenia wydawane będą osobne karty na to przedstawienie, które zapewne i członkowie najwyższego dworu zaszczyca swoją obecnością. — Mające się odbyć zgromadzenie naturalistów jest 32gie z kolei. Pierwsze odbyło się 1822 roku w Lipsku. Na wezwanie Okena zebrało się wówczas 13 uczonych dla założenia towarzystwa niemieckich badaczy natury i lekarzy. W ciągu obrad zjechało jeszcze 7 uczonych, zaczęto wynosić ogólna liczba członków pierwszego zgromadzenia 20 głów tylko: Zgromadzenie zapowiadane tu na 16. b. m., jest czwarte w państwie austriackiem a drugie w Wiedniu, a mianowicie odbyło się w roku 1832 w Wiedniu, 1837 w Pradze, a 1843 w Gracu. Na zgromadzeniu odbytem w roku 1832 w Wiedniu znajdowało się 1097 członków. — We wtorek 16go otworzone zostanie zgromadzenie naturalistów powszechnem posiedzeniem w c. k. sali ređutowej. Za-gai zgromadzenie pierwszy sekretarz. Potem odczyta drugi sekretarz statuta towarzystwa i sprawozdanie o nadesłanych pismach i innych rzeczach obcho-dzących towarzystwo. Dalej nastąpią rozprawy przeznaczone na to posiedze-nie, a wkońcu wymieni drugi sekretarz tych panów, którzy podjęli się wpro-wadzić członków do lokalów przeznaczonych na posiedzenia wydziałowe.

— Dochody c. k. uprzywil. austriackiego towarzystwa żelaznej kolei państwa wynosiły od 2. do 8. września na północnej linii 139.482 złr. czyli o 9834 więcej niż w tym samym czasie zeszłego roku; na południowo-wschodniej linii 122.226 złr. czyli mniej o 18.904 złr. niż w roku 1855; a na kolei W. Neu-stadt-Szöny 25.817 złr.; razem więc 287.525 złr., zaco na północnej linii prze-wieziono 31.459 osób i 201.909 cetnarów towarów, na południowo-wschodniej

kolei 19.991 osób i 215.393 cetn. towarów, a na kolei Wien. N. Szöny 7948 osób i 66.851 cetn. towarów. Ogólne dochody towarzystwa w tym roku aż do wspomnionego dnia wynosiły 9,388.333 złr., więcej o 1,614.273 niż w roku przeszłym.

— Ile ludzi z otrucia w Anglii umiera. W przeciągu sześciu lat od 1848 do 1853 padło według wykazów rządowych ofiarą trucizny 1700 męż-czyzn a 1518 kobiet, co wynosi przeciętnie po 536 osób na rok, czyli po 10 na tydzień, czyli 1 co godzin 16. Wielka bez wątpienia liczba, a przecież nie zupełna, gdy pomniemy, jakim trudnościami ulega podjęcie z urzędu śledztwa w Anglii. Ledwo czwarto jaki przypadek pochwytuje angielskie ramię sprawiedliwości, trzy bez śladu toną w powodzi występków i zbrodni. Chciałoby teraz obostrzyć poszlakę, szukają tylko powodów prawnych, ażeby bil przepro-wadzić. Naco szukać, mnogość wypadków zbrodni sama za nim przemawia. Życie każdemu mile; niech tylko ukróć lub ograniczą wolność przedaży tru-cizny, a pewnie będzie lepiej. W roku 1851 wydano zakaz dowolnej przedaży arszeniku, a zaraz okazała się mniejszość przypadków otrucia w latach nastę-pnych; prawda że tylko po 26 na rok, ale bo i to prawda, że dziś nie jeden arszenik trucizną. Wydoskonaliśmy się w preparatach chemicznych, co trują lepiej jak sam arszenik, a przecie handlarzom nie zakazano takich nowych pre-paratów przedawać. W roku 1831 liczone w Anglii 5835 handlarzy (chymists and druggists) truciznami; a w roku 1851 już było ich 3632 mężczyzn a 12 ko-biet w wieku niżej 20 lat, starszych zaś laty było mężczyzn 11.701, a kobiet 298, nie licząc 15.163 chirurgów i aptekarzy, którzy częstokroć mało co spo-sobniejsi lub bieglejsi w naukach. Radzą więc teraz, czyliby się nie dała ogra-niczyć przedaż wszelkich innych szkodliwych preparatów chemicznych.